Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje
DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 20 (102) | Vilnius 1939 m. vasario 16 d. (ketvirtadienis) | Antri metai

Šiame numeryje

Šv. Petro Bazilikoje iškilmingai palaidotas Popiežius Pijus XI. Lietuvos-Šveicarijos santykiai. Olandija ginkluojasi. Anglai apie Europos padėtį. Lenkijos Seimo pilnumos posėdžiai. Karas Ispanijoje. Popiežių Pijų XI palydint. Dar viena byla Lydoje.

VALSČIŲ TARYBŲ RINKIKAI, BUDĖKITE!

Dabar laukiama valsčių tarybų rinkimų. Ir čia, *reikia tikėtis, rinkikai — seniūnijų tarybininkai, seniūnai ir jų pavaduotojai parodys savo susipratimą ir pilietišką nusistatymą.*

Jeigu geri seniūnai svarbu tik savo seniūnijai, tai valsčiaus tarybininkai — visam valsčiui. Valsčius, tai nelyginant didelis ūkis. Jam tvarkyti, atstovauti reikalingi taip pat geri, sąžiningi ir taupūs žmonės. *Koks ūkininkas, toks ir jo ūkis; kokia yra valsčiaus taryba, tokia ir jo gerovė.*

Taigi, rinkikai, turime budėti! Valsčių tarybų rinkimai jau ne už kalnų. Vasario pabaigoj ir kovo pradžioj turi būt išrinktos naujos valsčių tarybos, nes senos jau baigia savo kadencijas.

Nors rinkimai dar ne visur viešai paskelbti, bet valsčiaus ponai savo valsčius jau padalino į rinkimų rajonus. Vienur kitur jau daro bandomuosius rinkimus paskiruose rajonuose (kolegijose). Kitur tylutėliai sudarinėja savo sąrašus. Ta proga kai kur visokie asmens išnaudoja žmonių pasitikėjimą ir kiša pasirašyti raštelius dėl seniūnų tvirtinimo, šarvarkų ir kitokiais reikalais. O pasirodo, renka parašus po savo kandidatų sąrašais.

Kartą pasirašę tarybininkai po kandidatų sąrašu jau savo parašo atšaukti negali. Todėl gali susidaryti padėtis, kad gali būti išgaudyti pirm laiko rinkikai, ir negalima bus sudaryti savo sąrašų.

Rinkikai, budėkite ir nepasirašinėkite jums svetimų žmonių peršamų pasirašinėti visokių lapelių. Jei jau būtų reikalas pasirašyti, tai pirma patys gerai perskaitykite. Jei patys išskaityti nesugebate, tai paprašykite patikimų žmonių, kad perskaitytų, ir tik tada, jei bus reikalas, pasirašykite prisiųstus popierius. Nes, kaip sakoma, parašas paleidžia, parašas ir pakaria.

Kiekvienas rinkikas, mažiausia prieš šešias dienas prieš rinkimus, turi gauti iš valsčiaus pranešimą, kuriame bus parašyta, kiek valsčius renka valsčiaus tarybininkų, į kiek padalintas rinkimų rajonų (kolegijų), kuriems rajonams yra priskirtos seniūnijos, kiek kiekvienas rajonas turi išrinkti tarybininkų, kas rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, kur bus rinkimai ir kurią valandą.

Gavus tokį pranešimą, *reikia būtinai pakvituoti tos dienos data, kada gavai. Čia svarbu, kad šis pranešimas būtų įteiktas 6 dieną prieš rinkimus.* Nes, jei įteiktų 2, 3 dienos prieš rinkimus, tai valsčiaus būtų pasielgta neteisėtai ir tokiu atsitikimu rinkimai gali būti panaikinti. Taigi, rinkikai, savo rankα turite išstatyti datas, kada jums įteiks pranešimus, kad paskui, reikalui esant, galima būtų skųstis dėl pavėluoto pranešimo.

Sužinojus iš pranešimo rinkimų rajoną ir jo tarybininkų skaičių, mojau reikia sudaryti savo sąrašus, neatidėliojant paskutinei dienai.

Per rinkimus sąrašui sudaryti bus duodama viena valanda laiko.

Per taip trumpą laiką sunku suskubti, taigi geriau turėti iš anksto paruoštą sąrašą ir pe: rinkimus tuojau įteikti.

Sąrašai sudaromi panašiai kaip ir per seniūnijų rinkimus. Tik valsčiaus tarybininkai turi turėti 30 metų!

Kandidatai į tarybininkus pasirašo deklaracijas, kad sutinka, o rinkikai juos išstato ir pasirašo lapą. Jei valsčius yra suskirstytas į rajonus, tai jau 5 rinkikai gali išstatyti savo atskirą sąrašą. Sąraše turi būti dvigubas kandidatų skaičius, pvz., jei reikia išrinkti 4 iš rajono, tai sąraše išstatyti reikia 8, nes kiti keturi praeis kaip pavaduotojai.

Pasirašę deklaracijas kandidatai ir sąrašus rinkikai turi būtinai patys ateiti į rinkimus. Rinkimų komisijos gali pareikalauti parašą patikrinti ir tai per trumpą laiką. Ir jei pasirodys, kad parašas patikrinti negalima, nes nėra pasirašiusio, tai komisija gali panaikinti visą sąrašą.

Taigi, visiems pasirašiusiems rinkimuose dalyvavimas būtinas, nes galima lengvai prarasti visą sąrašą.

Žinia, ir visi kiti rinkikai turi atvykti į balsavimą, nes per rinkimus svarbu kiekvienas už mus atiduotas balsas.

Svarbu taip pat įgaliotiniais paskirti gerus, drąsius ir reikalą suprantančius žmones. Seniūnijų rinkimų praktika parodė, kad kur įgaliotiniai buvo susipratę, budrūs ir mokėjo ginti sąrašus, ten jų neapvylė ir savo kandidatus pravedė.

Reikia tikėtis, kad per valsčių tarybų rinkimus sąrašams bus statoma daugiau formalumų ir iš to gali susidaryti visokių susitrukdymų.

Taigi pasiruošti turime tinkamiau. *Rinkikai, kandidatai ir įgaliotiniai tegu vispusiškai susipažįsta su rinkimų tvarka ir jos griežtai prisilaiko.* Mūsų sąrašai tegu bus taip sudaryti, kad ten ir uodas nosies įkišti negalėtų ir nebūtų jokių formalių priekaištų.

Kartais vienas mažas netikslumas gali būti priežastimi mūsų sąrašo panaikinimo.

Jei mus rinkę mumis pasitikėjo, tai neapgaukime jų ir savo pareigas atlikime kaip doriems lietuviams ir geriems piliečiams pridera.

Budėkime ir į valsčių tarybas rinkime tik savus žmones, susipratusius lietuvius. Tai yra mūsų teisė ir kartu būtina pareiga.

Rinkikas.

Palaidotas Popiežius Pijus XI

Kaip jau rašėme, šio mėn. 14 dieną popiet Vatikane, šv. Petro ir Povilo Bazilikoje buvo iškilmingai palaidotas Popiežius Pijus XI. Tą dieną 10 valandą rytą toje pačioje Bazilikoje buvo atlaikytos iškilmingos gedulinės mišios. Paprastai mišios už mirusiųjų popiežių vėles esti laikomos šv. Siksto koplyčioje, bet šiuo žygiu padaryta išimtis, norint kad pamaldose galėtų dalyvauti ko daugiau žmonių. Po gedulinių mišių, kardinolas Perugini pasakė pamokslą, kuriame apibūdino Velionies Popiežiaus gyvenimą ir didelius jo nuopelnus krikščionišiškajam pasauliui.

Pamaldoms pasibaigus, Popiežiaus Pijaus XI karstas Bazilikoje buvo paliktas dar keletui valandų ir popiet, lygiai 16 valandą prasidėjo paskutinės laidotuvių iškilmės, kurioje kaip jau buvo rašyta, dalyvavo vyskupai, arkivyskupai ir kardinolai, diplomatinis korpusas ir aukštieji Vatikano valdininkai.

Prieš pat karsto uždengimą, mirusiajam Popiežiui atidavė paskutinę pagarbą kardinolai ir po to pirmasis kipariso medžio karstas buvo įdėtas į švininį karstą, o šis į trečią — medinį ir tik tada trigubas karstas nuleista į Bazilikos požemius.

Popiežiaus kūnas, kaip žinia, buvo balzamuotas.

×

Telegramų pranešimu, per paskutines dvi dienas prieš laidotuves, Bazilikoje išstatytus Popiežiaus palaikus aplankė keli šimtai tūkstančių žmonių.

×

Kardinolų konkliava, kuri rinks naują popiežių, turėjo prasidėti šio mėn. 28 dieną. Bet dabar pranešama, kad ji prasidės kovo 1 dieną, nes anksčiau negali atvykti Amerikos ir Australijos kardinolai, kurie taip pat dalyvaus popiežiaus rinkimuose. Europoje gyvenantieji kardinolai yra jau beveik visi Ryme ir daugelis jų dalyvavo Popiežiaus laidotuvėse.

Kaip italų, taip ir kitų valstybių spaudoje plačiai rašoma apie naujo popiežiaus rinkimus ir gyvai svarstomos kandidatūros. Visi yra įsitikinę, kad, kaip ir ligi šiol, bus išrinktas kuris nors italas kardinolas.

×

Laikinai einančiam Katalikų Bažnyčios Galvos pareigas kardinolui Pačeli atsiuntė užuojautos telegramas ar per savo atstovus užuojautą dėl Popiežiaus Pijaus XI mirties pareiškė visų pasaulio valstybių karaliai ir prezidentai.

Taip pat plačiai rašo apie mirusį Popiežių Pijų XI viso pasaulio spauda, įvertindama jo nuopelnus ne tik katalikiškam pasauliui, bet ir visai žmonijai. Kitaip pasielgė tik hitlerininkų spauda, kuri negalėjo pagerbti Popiežiaus Pijaus XI ne tik tada, kai jis dar buvo gyvas, bet nepagerbė ir mirusiojo, negalėdama dovanoti Katalikų Bažnyčios Galvai už jo nusistatymą prieš hitlerininkų propaguojamą naujovišką pagonizmą.

Praplėsti Lietuvos ir Šveicarijos santykiai

Iki šiol Šveicariją atstovavo Lietuvoje vien konsulas. Dabar jau yra paskirtas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Egeris. Vasario 10 dieną jis įteikė Lietuvos Valstybės Prezidentui savo į galiojimo raštus. Ta proga buvo pasakytos kalbos. Ministras Egeris tarp kitko pasakė:

„Aš esu dar laimingesnis, turėdamas tą garbę ir malonumą būti pirmuoju Šveicarijos diplomatiniu atstovu, kuriam pavesta atnaujinti ir plėsti didelės draugystės santykius, kurie paskutiniais metais komercinio ir intelektualinio bendravimo dėka dar padidino ryšius tarp abiejų valstybių.

Neramūs laikai verčia mažas valstybes suglausti eiles. Jos turi sau pasiimti aukštą pareigą parodyti didelius tautoms išsaugotus kultūros pavyzdžius, kurti kiek galima taikos salas, stengtis pasiekti absoliutinio ir nuolatinio neutralumo, kaip visų piliečių pagrindinio elemento užsienio politikos reikaluose. Lietuva ir Šveicarija šioje srityje eina viena šalia kitos.

Federalinės tarybos yra karštas noras matyti esančią tarp Šveicarijos ir Lietuvos vyriausybių bei tautų draugystę nuolat tampant intimiškesne".

Lietuvos Valstybės Prezidentas A. Smetona savo kalboje tarp kitko pažymėjo:

„Iš savo pusės noriu pabrėžti, Pone Ministre, kaip man malonu priimti Lietuvoje atstovą to krašto, kuris taip plačiai atidarė savo mokslinių įstaigų duris ga na dideliam mūsų krašto jaunimo skaičiui, net ir tais laikais, kada Lietuva negalėjo laisvai savo vaikų pas save mokyti.

Aš džiaugiuosi būdamas tos pat nuomonės su Jūsų Ekscelencija, kaip pareiškėte dėl reikalingumo Šveicarijai ir Lietuvai lygiuotis kartu aukštoje misijoje, kuri tenka mažoms valstybėms ir kuri yra, pagal Jūsų Ekscelencijos tinkamą apibrėžimą, jų neutralumo apsauga.

Aš pritariu Jūsų įsitikinimui, Pone Ministre, kad toks mažųjų valstybių laikymasis yra tikra garantija taikai".

Seimo pilnumos posėdis

Šio mėn. 13 dieną buvo sukviestas Lenkijos Seimo pilnumos posėdis. Tą dieną pradėta svarstyti naujas valstybės budžetas 1939-40 metams.

Kaip žinia, prieš tai biudžetą atskiromis ministerijomis svarstė Seimo biudžetinė komisija.

Biudžeto projektas Seime bus svarstomas ilgesnį laiką, bet ne ilgiau, kaip iki balandžio 1 dienų, kada prasideda biudžetiniai metai.

Tarp pirmykščio vyriausybės pateikto biudžeto projekto ir komisijos priimto biudžeto skirtumas yra labai mažas.

Biudžetinė Seimo komisija numatė 2.525.884.145 auksinus pajamų ir 2.525.847.560 auksinų išlaidų.

Olandija taip pat ruošiasi

Jau buvo rašyta, kad paskutiniu metu olandai susirūpino savo valstybės saugumu. Šis klausimas dabar jau sprendžiamas.

Olandijos karo ministras parlamente pareiškė, kad visas valstybės pasienis šiuo metu esąs jau sustiprintas. Ta proga ministras paaiškino, kad Olandijos pasienio sustiprinimas nėra panašus į prancūzų Mažinoto ar vokiečių Zigfrido tvirtoves.

Podraug ministras priminė, kad Olandijos vyriausybė susirūpino savo kolonijų klausimu. Tuo tikslu Olandija visomis išgalėmis stengiasi ko daugiau pasirūpinti karo laivų ir lėktuvų. Be to, daugelis keleivinių laivų skubiai perdirbinėjama į karo laivus.

Lietuvai dėkojama už pareikštas užuojautas

Kaip „Aide" buvo rašyta, dėl Popiežiaus Pijaus XI mirties Lietuva pareiškė Popiežiaus šv. Kolegijai ir jo pavaduotojui kardinolui Pečeliui savo užuojautą. Nusiuntė užuojautos telegramas Valstybės Prezidentas, užsienių reikalų ministras, Kauno arkivyskupas ir visa eilė kt.

Šv. Kolegijos dekanas kardinolas Belmonti ir kardinolas Pačeli atsiuntė padėkas. Valstybės Prezidentui A. Smetonai kardinolo Belmonte padėka:

„Labai sujaudintas dėl Jūsų Ekscelencijos ir Jūsų kilnaus krašto užuojautos prašau priimti mano nuoširdžią padėką".

Kordino Pečelio padėka:

„Reiškiu Jūsų Ekscelencijai sujaudintą padėką už jautrią užuojautą, kurią man pareiškėte šia taip liūdna proga".

Lietuvos užsienių reikalų ministrui J. Urbšiui kardinolas Pečeli atsiuntė tokią padėką:

„Nuoširdžiai dėkoju Jūsų Ekscelencijai, o taip pat visiems Lietuvos vyriausybės nariams už tokį nuoširdų prisidėjimą prie Katalikų Bažnyčios gedulo".

— Tautos šventės proga Lietuvos Valstybės Prezidentas daugeliui labiau pasižymėjusių valdininkų ir visuomenės veikėjų paskyrė ordinus ir medalius. Be to, daugiau kaip 100 kalinių sumažino, o kai kuriems ir visai panaikino bausmes.

—Lenkijos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Charvatas kelioms dienoms išvažiavo Lenkijon pailsėti.

— Ukmergės miestas paskyrė 500 litų premiją už pernai parašytą Kazio Borutos apysaką „Mediniai stebuklai".

— Vasario 14 dieną pasirašyta Lietuvos ir Sovietų Rusijos naujai sudaryta prekybos sutartis.

— Klaipėdos krašto direktorija paskelbė, kad vasario 16 dieną Klaipėdos krašto lietuvių mokyklose pamokų nebus.

— Suvalkų krašte ir vakarinėje Lietuvos dalyje išsiliejo upės ir prasidėjo potvynis. Vanduo apsėmė daug kaimų.

— Į Zakopane suruoštas tarp tautines žiemos sporto rungtynes yra išvykę Kauno laikraščių „Lietuvos Aido", „XX Amžius", „Lietuvos Žinių", „Laiko" ir kt. korespondentai. „Liet. Žinios" rašo, kad jie ta proga aplankysią Varšuvą, Krokuvą ir Vilnių.

— Vasario 13 d. Alytuje iškilmingai pagerbtas lygiai prieš 20 metų kovoje su bolševikais žuvęs ant Alytaus tilto karininkas Antanas Juozapavičius.

Popiežių Pijų XI palydint

Popiežius Pijus XI pažinojo Lietuvą ir jai reiškė palankumo. Jo darbų ir rūpesčių tarpe turėjo savo kertelę ir mūsų tauta. Jis sutvarkė iš naujo Nepriklausomos Lietuvos bažnytinius reikalus.

Popiežius Pijus XI Lietuvą pirmą kartą pamatė 1920 metų sausio mėnesį. Tuomet jis buvo Benedikto XV Lietuvai skirtu vizitatoriumi ir Lenkijos nuncijumi. Tų metų sausio 24 — 27 d. atsilankė Vilniuje, buvo šv. Mikalojaus bažnyčioje ir lietuvių gimnazijoje, kur jį sveikino gimnazijos vardu direktorius M. Biržiška ir kapelionas kun. K. Čibiras. Su pasveikinimais raštu buvo atsilankę pas jį, kaipo arkivyskupo J. Matulevičiaus svetį, visų lietuvių organizacijų delegatai. Buvo gi jų anuomet gerokas skaičius.

Iš Vilniaus garbingasis vizitatorius išvyko į Kauną ir aplankė žymesnes Lietuvos vietas bei žmones. Viešėdamas pamatė lietuvių tikėjimą ir pamaldumą, suprato mūsų tautines ambicijas ir įžeistus jausmus, pažino bažnytinius reikalus. Savo rašte, rašytame Lietuvos bažnytinės provincijos steigimo proga, šitaip atsiliepia apie mus: „Lietuvių tautai po Didžiojo karo, Dievui padedant, atgavus laisvę, mes, kurie savo akimis esame regėję lietuvių tikėjimą bei maldingumą, taip uoliai ir ilgai jų išlaikytą įvairiuose varguose bei nelaimėse, kadangi esame įsitikinę, kad tinkamesnis bažnytinių reikalų sutvarkymas bus labai naudingas ne tik katalikybei, bet ir pačiai valstybei, laikome labai tinkamu ir reikalingu padidinti vyskupijų skaičių ir iš jų sudaryti bažnytinę provinciją" (Lituanorum gente).

Lietuvos bažnytinę provinciją Pijus XI sudarė 1926 metais iš Kauno, Panevėžio, Vilkaviškio, Telšių ir Kaišiadorių vyskupijų. Lietuvių tautai tai turi žymios reikšmės, nes atskyrė lietuvių bažnytinių reikalų tvarkymą nuo kitų tautų įtakos ir pavedė juos patiems. Nuo to laiko Lietuvos bažnytinis gyvenimas atsirado pačių lietuvių rankose ir priklausomas tiesiai nuo papiežiaus, ko lietuviai beveik niekad nebuvo turėję ankstyvesniais laikais. Be to, Pijus XI atsižiūrėjo į lietuvių meilę Vilniui ir buvusios Vilniaus vyskupijos dalis sujungė į atskirą vyskupiją, nors žiūrint iš geografinės kertės reikėjo jas priskirti prie kitų vyskupijų, mat, toji vyskupija tai siaura juosta Lietuvos respublikos pakraštyje.

Popiežius Pijus XI gerbė ir mylėjo mūsų tautietį arkivyskupą J. Matulevičių. Jam vadovaujant laikė savo rekolekcijas prieš įsišvęsdamas į vyskupus, jo valdymą Vilniuje vadino išmintingu ir teisingu, nenorėjo jo nuo tų pareigų atleisti. Vyskupui vis tik atsisakius, paskyrė jį savo įgaliotiniu Lietuvos bažnytiniams reikalams tvarkyti. Tai buvo nemažo palankumo vyskupui ir Lietuvai ženklas, nes popiežiai paprastai neskiria tos pačios tautos žmonių savo pasiuntiniais bei įgaliotiniais.

A. A. POPIEŽIUS PIJUS XI

1927 metais Popiežius sudarė konkordatą su Lietuva. Tai sutartis popiežiaus ir Lietuvos vyriausybės, kur aptariami bendri reikalai ir nustatomi jų tvarkymo dėsniai. Ieškoma kelių, kaip suderinti, be įžeidimo, valstybės ir bažnyčios teisės krašto gyvenime. Popiežiui rūpėjo tada apdrausti bažnyčios veikimo laisvę Lietuvoje ir išvengti kovos tikėjimo klausimais katalikiškoje šalyje. Buvo paskirtas ir nuncijus Lietuvai. Vėliau, tiesa, kilo ginčų dėl konkordato nuostatų supratimo ir aiškinimo, ir Popiežiaus nuncijus išvyko iš Lietuvos.

Pijus XI maloniai atsiliepdavo į lietuvių katalikų sveikinimus, kai suvažiavimų proga buvo jie siunčiami. Duodavo nurodymų Katalikų Veikimo Centrui, rėmė katalikų universiteto steigimą, siuntė nelaimės ištiktiems (Palangos gaisras) pagalbą su tėviška meile priiminėjo lietuvių maldininkų išvykas. Kartą į lietuvius maldininkus kalbėjo šiais žodžiais: „Mes patys esame buvę Lietuvoje Kauno mieste ir pažinome lietuvius, jūsų dvasią ir pamaldumą. Jūs esate Marijos vaikai, nes jūsų tėvynė Lietuva yra pašvęsta Marijos garbei... Laiminame ne tik jūsų namiškius, bet ir gimines... ir jūsų namus, miestus ir pagaliau *visą Lietuvą*".

Taip, praradome popiežių, kurs lietuvius, Lietuvą pažino, mylėjo ir laimino. Laimindamas visus katalikus, jis be abejo ir atsiskyrė nuo mūsų amžinai. Tegu jo tas aukštas palaiminimas ir saugo mūsų tėvynę nuo visokių jai gresiančių pavojų, mes gi, lydėdami tą didįjį mūsų ganytoją ir prietelių į amžinatvės poilsį, lenkiame jam savo galvas su malda, meile ir dėkingumu.

K. Verstenis.

Dar viena byla Lydoje

1. Kas kaltinamas

Lyda. Apskrities Teismo salė. Ji mūsų skaitytojams jau pažįstama. Joje paskutiniu metu teisė ir dar teisia b. skaityklų vedėjus. Teisia dažniausiai tie patys teisėjai, kaltina tas pats prokuroras, gina beveik tie patys advokatai, tik sėdį kaltinamajame suole keičiasi. Jame jau sėdėjo Vincas Dailydka, Bronė Švagždytė, Vincas Staselis, Birutė Šičkaitė, Agota Mackevičiūtė-Utkevičienė. Dabar sėdi *Veronika Jankelaitė*. Iš išvaizdos atrodo kaip paprastoji eilinė kaimo moterėlė, bet pagal kaltinamąjį aktą, kaip pamatysime, didelė mūsų veikėja. Bet neužbėkime faktams už akių. Pridurkime tik, kad kaltinamąją gina adv. A. Juknevičius.

Skambutis. Publika sustojo, teisėjai neišeina. Vėl skambutis, publika stovi, bet teisėjų vis dar nėra. Pagaliau, trečias skambutis, išėjo trys teisėjai, paskui juos prokuroras ir sekretorius. Susėdo. Tik kaltinamoji stovi, kažkaip prigužusi, mažutė. Jos klausinėja,—ji stovi; jos neklausinėja, — ji vis stovi. Taip visą laiką, kol teisė, ji ir išstovėjo.

Personalijų tikrinimas neužsitęsė, ilgiau buvo skaitomas kaltinamasis aktas. Veronika Jankelaitė, — skaito iš akto vienas teisėjų,—kėsinosi atplėšti valstybės dalį. Ji rinko priešvalstybinio turinio knygas, davė jas kitiems skaityti, platino gandus, kad anksčiau ar vėliau valstybės dalis atiteks kitai valstybei. Toliau akte pacituota visa eilė posakių, nukreiptų prieš lenkų tautą ir prieš Lenkiją.

Kaltinamoji prie kaltės neprisipažįsta.

— Išnuomavau „Ryto" skaityklai butą savo namuose, — kalba V. J., — ta skaitykla turėjo savo vedėją, kuris veikė su valdžios žinia. Kai skaitykla buvo uždaryta, paliktas knygas padėjau palėpyje, jų niekam nedalinau ir jų skaityti neraginau. Vaikų nemokiau, išskyrus tik tuos atvejus, kada vietos (Butrimonių) klebonai prašė. Tuomet juos prie bažnyčios mokiau poterių ir pirmųjų tikybos tiesų. Radijo neturėjau, skaityklos vedėjai Kisielius ir Barisevičius savuosius išvažiuodami išsivežė.

— Ar moki rašyti? — klausia pirmininkas.

— Tik pasirašyti.

— O skaityti?—įdomaujasi prokuroras.

— Tik spausdintąjį raštą, geriausiai iš maldaknygės.

— Kokius mokslus išėjai? — įsikišo ir gynėjas.

— Pabaigiau 2 skyrius slaptoje dvaro lenkiškoje mokykloje, dar prieš karą.

— Ar esi lietuvė? — klausia prokuroras.

— Mano tėvas kalbėjo lietuviškai, mano motina kitaip nekalbejo kaip tik lietuviškai, aš iš mažens kitaip nekalbėjau...

— Daug nekalbėk, — nutraukia prokuroras, — bet trumpai atsakyk į mano klausimą: ar esi lietuvė?

— Taip, esu lietuvė.

— Gana.

2. Ar sąžinės graužimų ar ko kita pabūgo

Šaukiami liudytojai. Pro atviras duris jų įėjo daugiau kaip dešimts. Priešaky visų žingsniuoja skaitytojams jau žinomas Stanislovas Aleknavičius, su juo Pranas Petrašūnas, Vincas Kodzis, Petras Černik, paskui juos du kunigai, Vilniaus storastijos referentas Jonas Kviatkovskis ir kiti.

Vėl personalijų tikrinimas, teismo įspėjimas, kad sakytų tik tiesą, nors nuo priesaikos paleisti.

Visi išeina. Pasilieka *Pranas Petrašūnas*.

— Papasakok, ką žinai šioje byloje, — pradeda sakramentališkais žodžiais pirmininkas.

— Aukštasis teisme, — sako liudytojas, — aš tiek žinau. Buvo skaitykla, buvo vedėjas Kisielius, jis dalino žmonėms savo knygas. Veronika Jankelaitė savo knygų neturėjo, negalėjo niekam dalinti, žmonių pas save nerinko, vaikus mokino namuose lenkiškai.

— O ką tu sakei policijai per tardymą? — klausia prokuroras.— Aš prašau teismą perskaityti tą protokolą, kurį surašė per tardymą policija ir kurį pasirašė šis liudytojas.

Teismas skaito tą protokolą. Jame, iš tikrųjų, visai kas kita surašyta.

Kaip išaiškinti toks prieštaravimas? — vėl klausia prokuroras.

— Ten buvo policija, o čia teismas, — mėgina aiškintis liudytojas.

— Ten buvo policija, tai galima buvo meluoti, ar taip?—klausia prokuroras. — Ar tu žinai, kad už melagingus parodymus gali gauti penkerius metus kalėjimo?

— Aš dabar sakau tiesą, — vėl mėgina atsakinėti Petrašūnas.

— Matai, — sako teismo pirmininkas, — prikalbėjai policijai sunkių kaltinimų, kaltinamoji per tave buvo suimta ir laikoma kalėjime. Ar supranti, žmogau, ką esi padaręs?

VL. R.

TEGUL SKAMBA MŪSŲ DAINOS...

„Varpo" choro įspūdžių pluoštai

6)

Vėliau koncertuojame visai Radviliškio visuomenei. Ten sveikinami, dovanojami. Tenka su džiaugsmu pažymėti, kad Radviliškyje šalia dovanų, kurias gauname kaipo choras, įteikiama dar kiekvienam individualiai dovanėlės; knygutės ar piniginės, gražiai išdirbtos ir su žodžiu: „Radviliškis".

Po koncerto rengiamės kelionei atgal į Kauną. Išėję laukiame ateinančios automatricos. Orkestras groja mums išlydėjimo maršus. Nakties tamsoje įžiūrime šviesas.

— Ateina, — girdėti šauksmas.

— Prašom toliau nuo bėgių.

Stačiai ant rankų įnešami į vagoną. Paliekame sustojusią ir žiūrinčią į nykstančią nakties tamsoje automatricą minią žmonių, kurių ne vieno širdyje tvauksėdamas kalba kraujas: „Kažin, ar teks kada nors dar susitikti, pasimatyti".

Sugrįžimas

Išvargę, pilni įspūdžių išsimėtome ant suolų. Kai kurie net užmiega. Jau vėlybas metas. Po kelių valandų kelio pasiekiame Kauną. Autobusais nuvykstame į Kūno Kultūros Rūmus, kur nuplauname kelionės dulkes. Dauguma pamatome sportininką *Lubiną*, pirmojoj tautinėj Olimpijadoj stebinusį visus žiūrovus. Jis trenuoja orinio žaidėjus, besirengiančius rungtynėm su latviais. Dydžio tikrai pasakiško. Visi jo mokiniai, lyg vaikai, kai aplink jį bėgioja. O šiaip pažiūrėti, dar ir jie ne iš ma žiausių.

Sugrįžę Kaunan dar viešime vieną dieną. Lankome Kauno Audinius, kur pakilioje ir jaukioje nuotaikoje praleidžiame laiką, iš kur išsinešame kiekvienas dovanų.

Ukmergėj ir Utenoj

Ankstų šeštadienio rytą išvažiuojame koncertuoti į Ukmergę ir Uteną. Ukmergėje koncertuojame du sykius: kariuomenei ir visuomenei. Rytojaus dieną giedame bažnyčioje. Tuoj po pamaldų važiuojame į Uteną, kur koncertuojame 2 val. dieną. Visur mums įteikiamos dovanos, sakomos sveikinimo kalbos, linkima daug sekmingos darbuotės dainos meno kėlimo ir ugdymo srityje. Utenoje mūsų chorvedys iššaukiamas nuo scenos į publiką ir nešiojamas ant rankų po salę. Kelios dešimtys rankų išsitiesia į jį nuo balkono, ir ten norima juom pasidžiaugti. Atrodo, apatiniai ims ir užmes jį net į viršų. Grįžusiems į Ukmergę jautrią ir turiningą atsisveikinimo kalbą pasako Vokietaitis, Utenos mokytojų seminarijos direktorius, vienas pirmųjų Laisvos Lietuvos mokyklų kūrėjų.

Vėl Kaune

Kauną pasiekiame jau vėlą naktį, bet randame dar nesumigusį. Daug kur dar eina ir eina žmonės. Žinia, dauguma jau išėję tik pasivaikščioti, pailsėti, pakvėpuoti laisvesniu oru po dienos darbo įkarščio.

Pirmadienio rytas pakėlė mus iš saldaus miego ir kvietė eiti į orą, į laukus, žiūrėti į nuostabiai baltą gamtą, gerėtis ir džiaugtis tuo jos baltumu. Bet mes nepasidavėm šiems monams. Lankėme Karo muziejų. Po to „Varpo" b vės surengtame pobūvyje, Metropolio viešbutyje, sveikinami ir vaišinami, šeimyniškai po keletą staliukus apsėdę kalbėjomės įvairiais klausimais, dalijomės įspūdžiais.

Koncertas Karo muziejuje

Jau penkta valanda. Koncertas Karo muziejuje, kurį girdės vėl visa Lietuva, visas pasaulis. Mums nesvarbu, kad jį girdėtų kas nors svetimas, svarbu, kad girdėtų savieji, svarbu viso pasaulio visi lietuviai.

Vos tik įžengusius į salę sutinka jau skardus plojimas. Atvyksta Kariuomenės Vadas brig gen Raštikis. Pradedame koncertą. Radio špikeris sako:

— Transliuojame iš Karo muziejaus, koncertuoja Vilniaus lietuvių „Varpo" choras, diriguoja Julius Sinius...

Pradedame. Kiekvieną dainelę lydi gausūs plojimai ir šaukimai, kad dar sykį pakartotumėm. Dvi dainas dainuojame drauge su Karo muziejaus invalidų orkestru. Po to Karo muziejaus vadovybės vardu sveikina pulk. Šarauskas, įteikdamas atminimui muziejaus ženklus. Sveikina skautės ir skautai. Aklas, kovose dėl Lietuvos laisvės praradęs regėjimą, kanklininkas, pakoncertavęs ta proga, įteikia mums savo kankles, sakydamas:

— Brangūs broliai vilniečiai, imkite šias kankles, kaipo simbolą mūsų tautos pakilimo iš amžių miego. O savo skambia daina žadinkite brolių širdyse Tautos ir Tėvynės meilės jausmus.

Kariuomenės Vadas pats asmeniškai padėkoja chorvedžiui ir, visu žvilgsnio lydimas, išvyksta.

Atsisveikinimo dienos

Po koncerto vykstame Valstybės Teatran į operą „Carmen" su Petrausku, Jonuškaite Zauniene ir Mažeika. Zaunienė kaipo Carmen — nepavaduojama, šalia žavaus balso pasižyminti puikia vaidyba, drąsi kiekviename žingsnyje kaip tikra čigonė. Mažeika toreadoro rolėje žavėtinas. Stiprus baritonas skrodžia kiekvieną širdį. Tenka pastebėti dar ir ta aplinkybė, kad „Carmen" buvo vaidinama visiems Kauno chorams. Ta proga teko vienas kauniečių chorvedžių paklausti, kelintą kartą „Carmen" mato Atsakė:

— Dvidešimt ketvirtą.

— Ar tamstai nenuobodu.

— Ne. Kaskart aš pastebiu vis ką nors nauja. Ateina naujos jėgos, kurios atneša naujos nuotaikos, naujų vaidybos ir balso turtų. Tai mane ir traukia.

— O ar kitas operas tamsta taip pat esate tiek daug kartų matę.

— Panašiai. Gal kai kuriose dar nesu buvęs apie dešimtį kartų, bet tik todėl, kad jos mūsų scenon neseniai įžengė.

Sausio 10 diena. Kaip nesinori tikėti, kad rytoj turime išvažiuoti atgal, į savo Vilnių. Kaune jau suskubome apsiprasti. Buvome bepradedą jaustis tikraisiais piliečiais, nuolatiniais gyventojais. Viena mintis, *išvažiuojame*, sugriovė mumyse viską, kas per tokį jaukų ir malonų viešnagės laiką buvo susikrovę. Beliko tik gilūs, nebeišdildomi atminimai, siela kupina džiaugsmo, sumišusio su liūdesiu, ilgėsingumo su realybės pajutimu.

Atsisveikinimo vakarienė, kurios metu pakili nuotaika, atrodo, jau nė nekalba apie tą mūsų greitą išvažiavimą, tačiau kiekvienas tai stipriai jaučiame, kiekviename auga ir bujoja išsiilgimas Vilniaus, savojo *m esto*. Atsisveikinimo žodį taria į mus švietimo ministras prof. Tonkūnas, linki mums daug laimės, sekmingos kloties. Linki daug ir nuoširdžiai. (B. d.)

Atsistoja prokuroras ir prašo teismą atlikti reikalingus formalumus, nes jis ketinąs traukti liudytoją atsakomybėn už valdžios organų klaidinimą ir neteisingus parodymus.

— Ar jis pamišęs? Ar gulėjai ligoninėje? — kreipiasi vėl prokuroras į liudytoją.

— Taip... ne... buvau...

— O gal buvai girtas, kai pasirašinėjai tą protokolą? — klausia gynėjas.

— Taip... ne... nebuvau pasigėr...

Ir griuvęs apalpo. Pribėgo prie jo žmonės. Teismas atsistojo ir išėjo. Pertrauka. Jos metu Praną Petrašūną kaip negyvą išnešė koridoriun.

Po pertraukos klausinėjamas *Vincas Kodzis*. Ir vėl pasikartojo tas pat, kaip su Pr. Petrašūnu. Tik šis stipresnių nervų, išlaikė teisėjų ir prokuroro, atrodo, sielos gelmes siekiančius žvilgsnius, nesukniubo.

— O kur jus policija tardė? — klausia gynėjas.

— Smuklėje.

— Gal gėrėte, valgėte?

— Nieko negėrėme, nieko nevalgėme.

— Sėsk! — įsakė pirmininkas.

3. O vis dėlto veikėja

Atėjo gana drūtos išvaizdos policininkas Petras Černik.

— Ji steigė šv. Kazimiero neva religinio pobūdžio draugijos skyrius, į tuos skyrius žmones viliojo pažadais, kad jie gausią dovanai sėklų, druskos, cukraus, žemės ūkio įrankių. Kai pažadai negelbėjo, iškvietė kiną, rodė filmas, pakvietė daktarą moterį, agitavo, prie savo namų pasistatė kryžių su netinkamu parašu. Įkalbinėjo neleisti vaikų valdinėn mokyklon. O kai vaikai buvo gavę paveikslėlius su lenkiškais parašais, tai ji liepusi mesti žemėn ir sumindžioti. Tai tokia ji, Aukštasis Teisme, veikėja, kad visa sunku ir išpasakoti.

— O kuomet ji visa tai veikė, — paklausė pirmininkas: — ar tuomet, kai buvo skaityklos vedėjas Kisielius, ar po jo išvažiavimo?

— Prieš išvažiavimą.

— O kuomet dalino knygas? Ar taip pat prieš vedėjo išvažiavimą?

— Prieš išvažiavimą.

— Ar gali pasakyti bent vieną žmogų, kurį ji buvo įtraukusi į organizaciją? — paklausė prokuroras.

— Galiu, Veligorą. Tik jis greit išsirašė, nenorėjo.

— O ar rodė veiklumą, išvažiavus Kisieliui?

— Neįsitikinau, žinau tik, kad kitus kontroliavo.

— O ar supranti lietuviškai?

— Ne.

— Sakei, kad atvažiavusi gydytoja moteris labai suagitavo žmones. Kiek dienų ji ten buvo?

— Dvi.

— Ar per dvi dienas ji galėjo labai daug žmonių suagituoti?

Černik tyli.

— Ar daug ligonių ji galėjo priimti?

— Nepatikrinau.

— Ar filmų rodytojai turėjo storastijos leidimus? — klausia iš eilės gynėjas.

— Turėjo.

— Ar gydytoja lankė Butrimonis su strorastijos žinia?

— Taip.

— Tai ką čia pasakoji apie jos nelegalų veikimą, kai visa buvo kitų daroma ir su valdžios žinia, — atsiliepė prokuroras.

Černiką pakeitė Aleknavičius. Kai jis pradėjo plėsti kaltinamosios veiklos apibūdinimą, tai jos asmuo liudytojo akyse išaugo į didžiausio veikėjo, bemaž vyriausiojo lietuviško gyvenimo vairuotojo visame Lydos apskrityje. Ji, jo tvirtinimu, ir naminė mokytoja, ir visų šv. Kazimiero draugijos skyrių steigėja, ir visų „Ryto" skaityklų įkūrėja, ir skyrių su skaityklomis vizitatorė, instruktorė, prižiūrėtoja, be jos nieko nebuvo daroma, be jos dalyvavimo ir patarimo niekas neapseidavo. Liudytojas ir kun. Abaravičių padarė lietuvių gaivintoju Butrimonių parapijoje.

— Tamsta sakei, kad ji buvo visų skaityklų instruktorė. Ar ji galėjo, atsižiūrint į jos inteligencijos lygmenį, instruktuoti žmones, baigusius vidurinę mokyklą? — klausia pirmininkas.

— Jei į šį reikalą pažiūrėti iš jos inteligencijos kertės, tai gal ir negalėjo. Bet reikia imti domėn pasitikėjimą, kuri ji turėjo.

— Pasitikėjimas pasitikėjimu, bet kaip ji galėjo daugiau išsilavinusiems davinėti nurodymus?

— Ne, ji tik prižiūrėjo juos.

— Tamsta sakei, kad ji davinėjo kitiems skaityti knygas?

— Davinėjo.

— O kodėl knygos kaip naujos?

Liudytojas tyli.

— Pažiūrėk tamsta į jas: niekur nė mažiausios žymės. Per dvejus metus jos turėtų kitaip atrodyti, o ši nė nesupiaustyta, lyg šiandien iš knygyno paimta. Kaip tamsta tai išaiškinsi? — klausia pirmininkas.

Liudytojas tyli. Visi teismo nariai susidomi knygomis, jas ima į rankas, vartelioja. Įsitikina, kad jos, tikrai, kaip naujos.

— Ką ji veikdavo baustino? — klausia po pertraukėlės prokuroras.

— Ji kalbėjo žmonėms, kad jie esą lietuviai, kad jų kraštas turėsiąs atitekti Lietuvai.

— Ar gali nurodyti žmones, kurie tamstos žodžius patvirtintų?

— Specialių liudytojų neturiu.

— Tai kaip ji agitavo?

— Ji įkalbinėjo žmonėms laikytis lietuvybės...

— Tai dar nenusikaltimas, — nutraukia prokuroras. — Ar davinėjo žmonėms skaityti knygas, kai buvo uždaryta skaitykla?

— Davinėjo.

— Iš kur tokių žinių tamsta turėjai?

— Iš savo informatorių.

— Ar sužinojęs nuvykai patikrinti informatorių pateiktas žinias.

— Ne.

— Kodėl?

Liudytojas tyli.

— Policijos tarnautojo pareiga, — aiškino tvirtu balsu prokuroras, — tokiais atvejais patikrinti informatorių žinias, kad liudytojai neateitų *į teismą* su tokiomis žiniomis, su kokiomis atėjo čia Pranas Petrašūnas ir Vincas Kodzis.

Aleknavičius eina į suolus, kur sėdi kiti liudytojai, išraudęs, šluostydamas kaktą.

4. Nuvainikavimas

Atėjusį į salę *kun. Abaravičių* adv. Juknevičius paprašė apibūdinti V. Jankelaitę.

— Jankelaitė paprasta tretininkė, išsilaiko iš rankų darbo, ramaus būdo, — nesvyruodamas teigia kun. Abaravičius.

— Ar galėjo ji suvaidinti žymų vaidmenį Butrimonių parapijoje? — klausia toliau advokatas.

— O ne. Ji mažos inteligencijos moteris.

— O gal buvo skaityklos vedėja?

— Ji? Ne, nebuvo. Buvo kiti, už ją daug didesni inteligentai.

— Ar kunigui dekanui žinomi rašytojas Vaižgantas ir poetas Maironis ir jų kūriniai?

— Autorius pažįstu, bet jų kūrinių ne, neskaičiau.

— Kam tamsta to klausinėji pas kun. dekaną? — nutraukia prokuroras. — Juk iš jų raštų mes pakankamai turime citatų ir galime spręsti apie raštų kryptį.

— Man rūpėjo konstatuoti, ar šie veikalai atitinka išsilavinimo lygmenį žmonių, kuriems jie buvo duodami skaityti. Gaila, kad kunigas dekanas jų neskaitė ir negali nieko pasakyti, — paaiškino gynėjas,

— Ar žmonės apylinkėje, kurioje darbavosi kaltinamoji ir pats kunigas dekanas, per tamstų darbuotės laiką daugiau sulietuvėjo ar daugiau sulenkėjo? — paklausė gynėjas.

— Daugiau palinko lenkų pusėn.

— Ar kunigui dekanui žinomas šv. Kazimiero draugijos tikslas? — paklausė staiga prokuroras.

— Ne, nežinomas, — atsakė kiek pagalvojęs kun. Abaravičius.

Dabartinis Butrimonių klebonas *Longinas Ivančikas* kalba lėtai, įtikinančiai. Kaltinamoji, jo nuomone, gera ir padori moteris ir lojali pilietė, gražiuoju sugyvenanti su vietos žmonėmis, išsilaikanti savo rankų darbu.

— Ar galėtų ji vizituoti skaityklas ir šv. Kazimiero dr-jos skyrius? — klausia gynėjas,

Šveicarijos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Lietuvai Dr. Egeris, įteikęs Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai savo paskyrimo raštus. Greta jo Užsienių Reikalų Ministerijos einąs generalinio sekretoriaus pareigas protokolo direktorius Girdvainis

— Ne, ji tokiam darbui visai netinka.

— O ką tamsta, kaipo klebonas, galėtum pasakyti apie Praną Petrašūną ir Vincą Kodzį, kurie sėdi čia salėje?

— Vincas Kodzis didelis girtuoklis ir kortininkas, Petrašūnas kiek geresnis.

— Tamsta sakei esi lenkas. Ar tamsta moki lietuviškai? — pasiįdomavo prokuroras.

— Moku.

— Ar Butrimonių parapija vienalytė tautiniu atžvilgiu?

— Ne. Esama parapijiečių, kurie nori turėti pamaldas lietuvių kalba ir aš kreipiaus į Kuriją, kad būtų, pagaliau, grąžinta senoji tvarka, kuri buvo prieš kun. Vaiciekovskio klebonavimo laikus.

Petrašūnas Mykolas apie kaltinamąją kalbėjo tą pat, ką ir abu kunigai. Kitų liudytojų teismas pasiūlė nė neklausinėti; gynėjas sutiko.

Ekspertas Jonas Kviatkovskis pasisakė nieko negalįs pasakyti šioje byloje.

Prokuroras kaltinimą palaikė.

Gynėjas savo trumpoje, bet gerai apgalvotoje kalboje analizavo kaltinamąjį aktą ir liudytojų parodymus ir įrodinėjo, kad V. J veikime nebuvo nieko nelojalaus, už ką reikėtų ją bausti.

Teismas po trumpo pasitarimo Veroniką Jankelaitę išteisino. Motyvuose, pareikštuose žodžiu, Teismas nurodė, kad V. J. kaltė neįrodyta: konfidentai P. Petrašūnas ir V. Kodzis savo parodymus policijai atšaukė, o Aleknavičiaus ir Černiko žodžiams tikėti negalima, nes jie savo parodymus remia pranešimais, tiesa, kitų konfidentų, tačiau ir šie greičiausiai būsią tos pat rūšies, kaip P. Petrašūnas ir V. Kodzis.

Nuo komentarų šios bylos proga dėl žinomų priežasčių tenka susilaikyti. *V.*

Lietuvos prekyba su užsieniais 1938 metais

Užsienio prekyba kiekvienam kraštui yra labai reikšminga. Kiekvienas kraštas eksportuoja tas prekes, kurių jis turi perteklių, o iš svetur atsiveža jam trūkstamų gaminių. Suprantama, kad tas kraštas, kuris mažai ką turi parduoti, mažai gali ir nusipirkti jam reikalingų dalykų.

Pernai Lietuva su užsieniais prekiavo gana gerai. Buvo į užsienius parduota įvairių prekių už 233.200.000 litų, o pirkta už 223.700 000 litų. Tokiu būdu vadinamas užsienio prekybos balansas buvo aktyvus (Lietuvos naudai) 9.500.000 litų. Lyginant su 1937 metais, eksportas padidėjo 25 milijonais litų, o importas 11 mil. litų.

KORESPONDENCIJOS

Lydos apskr.

Užbalis. *Valsčiaus tarybos rinkimai.* Užbalio valsčiaus ribose yra 17 seniūnijų. Iš jų yra tik viena lietuviška—Dubičių. Kitose seniūnijose lietuvių jau nebėra...

Šio mėnesio 11 dieną įvyko šio valsčiaus tarybos rinkimai. Rinko visų 17-kos seniūnijų išrinkti tarybininkai. Buvo išstatyta balsavimui net 4 sąrašai, jų tarpe atskirai vieną sąrašą buvo išstačiusi ir lietuviškoji Dubičių seniūnija.

Visos seniūnijos turėjo išrinkti 16 valsčiaus tarybininkų. Tokioms sąlygoms esant atrodė, kad galės pravesti į valsčiaus tarybą tik nelietuviškos seniūnijos, apie Dubičių seniūnijos atstovo išrinkimą kai kas nenorėjo nė klausyti.

Tačiau lietuviai dubičiečiai atgal nesitraukė. Jie ne vien patys pasiryžo už savo sąrašą balsuoti, bet dar pasirodė kas jie yra ir nelietuviams. Taip sukrutę ir laimėjo. Iš 17 kos seniūnijų pravedė į valsčiaus tarybą savo atstovus tik 10 seniūnijų, jų tarpe vieną atstovą (Antaną Švedą) ir Dubičių seniūnija.

Švenčionių apskr.

Giliškė, Melagėnų val. *Švietimo reikalai ir eglutė.* Giliškės ir Dvarykščiaus kaimai yra už mokyklinio rajono, todėl tėvai kasmet nusisamdo mokytoją ir savo vaikus moko namie. Šiemet čia moko darbšti, tėvų ir mokinių mylima mokytoja Anielė Ramanauskaitė. Šio mėn. 4 dieną buvo suruošta eglutė. Mokiniai prie pačių gražiai papuoštos eglutės pasakė daug jausmingų eilučių, pagiedojo kalėdinių giesmių ir parodė kiek daug moka gražių žaismų. Be to, buvo parodytas ir gyvas paveikslas. Matyt, kad mokytoja, dirbdama atsakingą darbą, negaili nei triūso, nei jėgų. Į eglutę, be vietos jaunimo ir tėvų, atsilankė ir svečių: gerbiamas kun. klebonas K. Gumbaragis ir nemaža mokytojų.

Nors čia žmonės gyvena neskurdžiai, bet laikraščių beveik neskaito. Giliškėje ir Dvarykščiuje prenumeruojama tik 2 egz. „Aido". Tad ir nenuostabu, kad neskaitydami laikraščių, yra atsilikę nuo gyvenimo pažangos.

Jaunimas, išskyrus porą asmenų, taip pat nesirūpina savišvietos reikalais—neskaito laikraščių ir net nedainuoja skambių, gražių lietuviškų dainų. *Š. K.*

Kančioginas, Melagėnų valsč. *Jaunimas, juda, kruta, sportuojasi.* Buvo laikai, kada šio sodžiaus žmonės galėjo pasirodyti Liet. Šv. Kazimiero D jos skyriaus rengiamais lietuviškais vakarais, susirinkimais ir kt. Dabar visa tai yra pranykę. Bet vis dėlto vietos jaunimas ir dabar nesėdi sudėjęs rankas. Laisvesniu laiku pirmas jo darbas — sportas. Vasaros metu miklinasi su sviediniu, žiemą — su slidėmis. Vasarą sviedinį pavartoja ir rungtynėms su Kirkučių sodžiaus sportininkais. Dabar žiemą, kai būna pakankamai sniego, vietos jaunimas su slidėmis raižo kalnus ir pakalnes ir ruošiasi su kitais eiti lenktynių. Vakarais susirinkę paskaito knygų apie sveikatą, apie ūkininkavimą ir kt.

Čia sporto srityje labiau pasižymi Vilius Ganatauskas, Pijus Smagurauskas, Mikalojus Vitkauskas ir Adolfas Smagurauskas. Neatsilieka ir merginos. Iš jų sporte daugiausia pasižymi Lionė Ganatauskaitė. Žodžiu, vieni kitiems nepasiduoda.

Kančiagino jaunimas taip pat mėgsta ir lietuviškas dainas. Vaikinai ir merginos vakarais susirinkę kad užtraukia, kad uždainuoja, tai net sienos plyšta. Negalėdami rengti viešų lietuviškų vakarų, dažnai surengia pavyzdingus šokius, kurių metu taip pat padainuoja ir pažaidžia tautiškų žaidimų.

Kančioginietis.

Ašmenos apskr.

Dieveniškės. *Sugrįžo tremtinė.* Vasario 4 d. į Dieveniškes sugrįžo Salomeja Baranauskaitė - Ulazienė, kuri paskutiniu laiku kaip tremtinė gyveno Lydoje. Kitiems iš čia ištremtiems lietuviams ištrėmimo laikas pasibaigia šio mėnesio 19—20 dienomis, o Monikai Kildišytei-Juršienei — gegužės 10 dieną.

Praėjusio mėnesio pabaigoje čia mirė susipratęs lietuvis, buv. vietos Liet. šv. Kazimiero skyriaus pirmininkas Stasys Dvynelis. Velionis į savo vaikus kalbėjo vien lietuviškai, nors jo kaimynai daro kitaip. Jo laidutuvėse buvo giedama lietuviškai. Tai buvo Žižmuose pirmas toks atsitikimas. Iki šiol čia prie numirėlių buvo giedama vien lenkiškai. Girdėti, lietuviško giedojimo paprotys bus įvestas ir kituose apylinkės sodžiuose. *Vietinis.*

Suvalkų apskr.

Punskas. *Suvalkų apskrityje veikia kitokie įstatymai.* Andriejavo ir Seivų valsčiaus lietuviai gyventojai šių metų sausio 9 ir 10 dienomis įteikė Suvalkų apskr. mokyklų inspektoriui valsčių vaitų patvirtintas deklaracjias, reikalaudami įvesti į mokyklas lietuvių kalbos pamokas. Dabar gi vasario 1 ir 2 dienomis visi gavo iš Suvalkų apskr. mokyklų inspektoriaus vienodo turinio raštą, kuriame pažymėta, kad pagal 1924 m. liepos 31 d. įstatymą (Dz. U.R.P. Nr 79 poz. 766) įstatymas apie deklaracijų įteikimą ir mokyklų tvarkos pakeitimą Suvalkų apskrityje neveikiąs.

Vadinas, nors deklaracijos įteiktos, bet esama mokyklose padėtis nepakitės, nes deklaracijos nepriimtos domėn.

Konkurentas.

KRONIKA

Tautos šventės minėjimo programa

Tautos šventės proga vasario 16-tą dieną (ketvirtadienį) 10 valandą ryto šv. Mikalojaus bažnyčioje bus iškilmingos lietuvių pamaldos. Bus mišios, pamokslas. Mišių metu giedos „Varpo" choras.

Tautos šventei paminėti yra sudarytas komitetas. Jo sudėtis: pirmininkas Konstantinas Stašys, dir. Marcelinas Šikšnys, kun. Krištapas Čibiras ir dir. Antanas Krutulys. Šis komitetas vasario 7 dieną įteikė Vilniaus Miesto Storastijai prašymą, kad leistų vasario 16-tą dieną lietuvių tautos šventę paminėti su tokia programa:

1) Pirm. K. Stašio įžangos žodis,

2) Alf. Bielinio paskaita „Lietuvių laimėjimai Vilniaus krašte per paskutinius 20 metų",

3) Deklamacijos,

4) Muzika ir dainos.

Tautos šventės minėjimas įvyks Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje (Dombrovskio g-tvė 5). Prasidės lygiai 19 valandą. Įėjimas laisvas.

Pamaldos už Popiežiaus vėlę

Vasario 14 dieną visose Vilniaus bažnyčiose atlaikytos už Popiežiaus Pijaus XI vėlę gedulinės pamaldos. Katedroje-Bazilikoje pamaldas laikė arkivyskupas R. Jalbžykovskis. Jose dalyvavo vietos valdžios, kariuomenės, universiteto ir įstaigų atstovai ir organizacijos su savo vėliavomis.

Vilniaus lietuviai dalyvavo šv. Mikalojaus bažnyčioje įvykusiose gedulinėse pamaldose, kurias laikė šios bažnyčios klebonas kun. K. Čibiras.

Be to, toje pat bažnyčioje atskirai buvo atlaikytos pamaldos už mirusį Popiežių Vytauto Didžiojo gimnazijos mokiniams. Pamaldas laikė gimnazijos kapelionas kun. E. Basys.

Kun. A. Mikailos jubiliejus

Šio mėn. 14 diena šv. Mikalojaus parapijos salėje buvo suruoštas kun. Aleksandro Mikailos 50 metų amžiaus ir 25 metų kunigavimo jubiliejaus paminėjimas.

Susirinkęs draugų kunigų ir šiaip lietuvių visuomenės būrelis pagerbė jubiliatą, įteikdami kuklių dovanėlių ir pasakytose kalbose iškėlė jo nuopelnus šio krašto lietuvių gyvenime, kuriame jubiliatas dalyvauja nuo prieškarinių laikų iki šiai dienai.

„Lietuviškuoju Keliu"

Vasario 14 dieną Vilniuje išėjo jaunimui skiriamas venkartinis iliustruotas žurnalas „Lietuviškuoju Keliu". Žymi žurnalo dalis paskirta yra vasario 16 tą dieną rengiamai tautos šventei paminėti. Žurnalo leidėjas—Pranas Žemaitis.

Tremiamas dr. Pr. Ancevičius

Vilniaus Miesto storastos sprendimu tremiamas iš Vilniaus miesto ribų dr. Pranas Ancevičius. Jam įsakyta iš Vilniaus išvažiuoti iki vasario 18 dienos.

Dr. Pranas Ancevičius Vilniuje gyvena nuo 1927 metų. Anksčiau jis gyveno Kaune. Šiuo metu jis Vilniaus Rytų Europai Tirti Institute dėsto politinius mokslus ir yra dienraščio „Kurjer Wilenski" redakcijos narys.

Žaisti sviediniu—nenusikaltimas

Švenčionių storasta pereitų metų rudenį švenčioniškius lietuvius dr. Stasį Bielinį, mokytojus Mykolą Gudėną, Vladą Maminską ir Vladą Šiekštelę buvo nubaudęs po 5 auks. arba 1 dieną arešto už tai, kad jie 1938 m. rugpiūčio 28 dieną esą buvo suorganizavę Švenčionyse sporto rungtynes. Šie bylą perdavė spręsti teismui. Šių metų vasario 10 d. apeliacinis Vilniaus teismas, peržiūrėjęs bylą, pripažino, kad *žaisti sviediniu nėra jokio nusikaltimo* ir todėl visus išteisino.

Gynė advokatas A. Juknevičius.

Šv. Zitos Draugijos narių susirinkimas

Vasario 19 d. šv. Mikalojaus parapijos salėje šaukiamas Vilniaus Lietuvių Šv. Zitos D jos narių visuotinis metinis susirinkimas.

Pradžia 7 val. vak.

Dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas ir prezidiumo sudarymas.
2. Naujų narių priėmimas.
3. Valdybos ir Revizijos komisijos pranešimas.
4. Sąmatos kitiems metams priėmimas.
5. Valdybos ir Revizijos Komisijos rinkimai.
6. Laisvi sumanymai.

Valdyba.

KARAS ISPANIJOJE

Paskutiniu metu visuose frontuose tyla. Tik nacionalistų aviacija aplanko vyriausybininkų miestus ir, numetę kelias bombas, grįžta atgal. Didelių nuostolių jos nepridaro.

Katalonijoje prie sienos su Prancūzija vėl prasidėjo judėjimas, — grįžta bėgliai tėviškėn. Pa sirodo, kad vyriausybininkų kariuomenė, besitraukdama Prancūzijon, išsivarė nemaža šiaip gyventojų. Dabar, kada vyriausybininkų galia pasibaigė, tie prievarta išvargtieji gyventojai pareiškė norą grįžti tėviškėn. Prancūzai jų prašymus tuojau tenkina. Jau grįžo apie 70.000 žmonių. Grįžta ir eiliniai vyriausybininkų milicininkai, nes gen. Franko tokiems yra paskelbęs amnestiją. Nacionalistai nepriima iš prancūzų atgal neispanų, svetimšalių, kurie kariavo kaip savanoriai.

Prancūzija vėl siunčia savo atstovą į Burgosą tartis su nacionalistų vyriausybe jos pripažinimo reikalu. Spėjama, kad tą vyriausybę prancūzai iš pradžių pripažins de fakto, o vėliau ir de jure ir išsiųs ambasadorių.

Anglija ir Prancūzija šiuo metu spiria vyriausybininkus nusileisti ir pasiduoti nacionalistams. Jei jie jų patarimo nepaklausysią, tai diplomatiniai santykiai su Madridu būsią greičiausiai nutraukti ir tuomet nebūsią keblumų su gen. Franko pripažinimu.

Anglai jau kitaip galvoja

Įtakingas Londono dienraštis „Times" neseniai įsidėjo savo karinio redaktoriaus straipsnį apie anglų ir prancūzų kariuomenių bendradarbiavimo galimumus. Autorius savo samprotavimus pamatuoja dėsniu: kiekviena kariuomenė privalo kuo labiausiai išnaudoti visus galimumus bendram apsigynimo reikalui. Iki praėjusio rudens anglai manė, kad nebus reikalo siųsti į kontinentą didelės kariuomenės.

Prancūzai taip pat manė, kad jiems pakaks stiprios kariuomenės prie Reino vokiečių armijai sulaikyti, nes vokiečiai turėtų pulti čekoslovakus, o čekoslovakai, net ir su nežymia, paskubom atsiųsta sovietų raudonosios armijos pagalba, sukliudytų reichui mesti prieš prancūzus visą savo kariuomenę. Vienintelis pavojus, kurio tada prancūzai bijojo — tai galimumas perkirsti susisiekimo kelius su Šiaurės Afrika.

Dabar—po Miuncheno, po Čeko-Slovakijos išdalinimo, po Anšliuso, po nusileidimų vokiečiams, vengrams ir lenkams, visiškai pasikeitė strateginė pusiausvyra. Vokiečiai dabar ne tik nebijo čekoslovakų, bet priešingai—tuo pačiu žygiu privertė jų jėgas tarnauti savo reikalams. Prancūzai tuo bū du neteko 40 čekoslovakų divizijų, o kartu neteko ir galimumo suskaldyti priešo jėgų ir priversti priešą kautis dviejuose frontuose. Dabar prancūzams nesusidaro palankesnių ar bent lygių pozicijų kaip jų priešams. Todėl jiems reikalinga didelė sausumos kariuomenės parama iš Angl jos.

„Times" karinis redaktorius iš viso to daro išvadą: 1) kad toji pagalba yra būtina, bet kad sausumos kariuomenės pasiuntimas neturi būti daromas oro ar jūros jėgų paramos sumažinimo sąskaiton; 2) kad reikalinga sausumos kariuomenę didinti, bet šiuo laiku nėra reikalo mobilizuoti didelių rezervų, dar neturint kuo juos kaip reikiant aprengti, be to, sausumos kariuomenės aprūpinimas nėra svarbesnis už jūrų ir oro jėgų aprūpinimą; 3) kad dabartinėse sąlygose tam tikrame fronte puolamos jėgos gali atlaikyti puolimą, net gi būdamos šiek tiek mažesnės vertės, negu puolančios jėgos; ateities karas bus ilgas ir statiškas, taigi pirmoje jo fazėje, girdi, neperdaug protinga bus anglams siųsti į Prancūziją tokį didelį kiekį kariuomenės, kokį jie ten turėjo praėjusio karo paskutiniaisiais metais...

Įvairu-įdomu

Reino upėje rasta daug auksinių pinigų

Reino upė yra tarp Prancūzijos ir Vokietijos. Netoli Kelno miesto būrelis žaidžiusių paupyje vaikų pastebėjo upėje rišulėlį. Kol jie upėje jį gaudė, popieris vandeniu persigėrė ir iš rišulėlio ėmė birti auksiniai pinigai: doleriai, frankai, guldenai ir svarai.

Sužinoję apie tai valdiškos įstaigos atsiuntė narus, kurie prigraibė auksinių pinigų apie 90 tūkstančių auksinų.

Spėjama, kad kas nors tą rišulį su pinigais buvo paslėpęs prie pontoninio meškeriotojų tilto ir jis nukrito į vandenį.

Rasta moneta su Kristaus atvaizdu

Neseniai pietinėje Graikijoje buvo pradėti vykdyti archeologiniai kasinėjimai. Jų metu pavyko užtikti nemažai senų pastatų griuvėsių, o juose — gerai išsilaikiusių baldų, indų, kitų namų apyvokos reikmenų ir šiaip liekanų. Tos liekanos sukėlė mokslininkų tarpe gana didelį susidomėjimą. Tačiau daugiausia vertinama viena moneta, kurioje yra iškaltas Kristaus atvaizdas.

Darbininkai tą monetą rado griuvėsiuose kartu su keliomis kitomis romėnų laikų monetomis. Iš karto niekas į ją neatkreipė dėmesio, manydami, kad ji yra toks pat paprastas pinigas, kaip ir visi kiti. Tačiau bevartant, buvo pastebėta joje ligi tol dar niekur nematyti ženklai. Nieko nelaukiant, ji buvo smulkiai ištirta. Paaiškėjo, kad ji yra kaldinta maždaug prieš 1600 metų. Be Kristaus paveikslo, joje yra iškalti dar žuvies bei kryžiaus ženklai ir aplink juos parašas: „Kristus atėjo su taika ir gyveno tarp žmonių, skleisdamas šviesą".

Kad kada tai buvo pasirodžiusios apyvartoje monetos su Kristaus atvaizdu, paaiškėjo dar pereitame šimtmetyje. Apie jas žinių buvo užtikta senuose raštuose. Juose sakoma, kad Rymo ciesoriaus Tiberijaus laikais vienas turtingas graikų pirklys mokėjo pinigais, kurie buvo pažymėti Kristaus ženklais. Tačiau kaip tie pinigai atrodė, niekas negalėjo pasakyti. Dabar, radus tą monetą, nebeliko jokių neaiškumų.

Kuri ponia prezidentienė mėgsta virtuvės darbą?

Jungtinių Valstybių prezidento Ruzvelto žmona ponia Ruzveltienė prie savo miegamojo kambario Baltuose Rūmuose Vašingtone turi nedidelę gerai įrengtą virtuvę su dujų krosnele, šaldytuvu ir kitais modernios virtuvės įrengimais. Čia yra lentynos su lėkštėmis, puodai ir puodeliai, mazgotės ir rankšluoščiai... Ponia prezidentienė mėgsta virti ir dažnai paruošia savo vyrui kiaušinienę, ar pakepa blynų, iškepa tortuką ir šiaip sau praleidžia valandą kitą virtuvėje.

Įdomiausia Lietuvos bažnyčia

Zarasų apskritis pasižymi ne vien gražia gamta, bet ir visokiomis įžymybėmis, senovės užsilikusiais paminklais, kurie primena baudžiavos ir kitus žymius istorijoje laikus. Viena iš tokių žymesnių vietovių yra Stelmužė. Vasarą ją aplanko daug ekskursijų. Atvažiavus į Stelmužę, pirmiausiai krinta akin nedidelė bažnytėlė. Ji statyta prieš 287 metus, kada žmonės nežinojo nei pjūklų, nei kitų šių dienai reikalingų įrankių, o tik kirvį. Ši bažnytėlė statyta dar „kirvio laikais" ir toliau per $1/2$ km nuo dabartinės vietos. Stelmužės bažnyčia pasižymi originalumu ir meniškumu. Altorius, sakykla ir sienos išraižytos įvairiais medžio raižiniais. Apačioje sakyklos išraižyta 12 apaštalų. Išviso tokių įvairių statulų yra virš 50. Tas liūdyja, kad ir senovėje būta žmonių, kurie sugebėjo dirbti paprasčiausiais įrankiais daug meninių dalykų.

Prie bažnytėlės yra sena, medinė varpinė. Ji savo pastatymu yra gana charakteringa. Meniniu atžvilgiu ši varpinė esanti viena iš originališkų pastatų Lietuvoje. Visos Stelmužės paminklų liekanos ir garsenybės priklauso Latvijos pilietei baronui Hanui.

Prie bažnytėlės auga didžiausias visoje Europoje ąžuolas. Jis aplink turi 14 m. ir aukščio 20 m. Septyni vyrai susikabinę rankomis vos gali jį apimti. Ant šio ąžuolo auga keli šermukšnio medeliai. Stelmužė pasižymi ir kitomis senovės liekanomis.

Meno savaitė ir literatūros šventė Kaune

Vasario 13 dieną Kaune, Valstybės teatre prasidėjo lietuviškojo meno savaitė. Jos programon įtraukta literatūros vakaras, P. Vaičiūno „Aukso gromatos", „Prisikėlimo", K. Binkio „Atžalyno", Čiurlionienės „Aušros sūnų" vaidinimai, Miko Petrausko opera „Eglė žalčių karalienė", Račiūno opera „Trys talismanai" ir lietuviškų dainų muzikos koncertai.

Lietuviško meno savaitė pradėta sausio 13 d. literatūros švente. Lietuvių Rašytojų Draugija buvo surengusi literatūros premijų įteikimą Iškilmingame vakare dar dalyvavo latvių ir estų rašytojų atstovai. Buvo praėjusių metų literatūros laureatams dovanų įteikimas ir koncertinė dalis.

Pirmas laureatus sveikino švietimo ministras prof. Tonkūnas. Pasidžiaugęs lietuviškosios literatūros laimėjimais, jis įteikė valstybinės premijos laimėtojai Salomėjai Nėriui už eilėraščių rinkinį „Diemedžiu žydėsiu" 5.000 litų. Kitas premijas įteikė knygų leidimo bendrovės, būtent: „Spaudos Fondas" Krėvei-Mickevičiui už naują pertvarkytą dramą „Skirgaila" 2.000 lt., „Spindulys" Antanui Miškiniui už poemų rinkinį „Keturi mie stai" 2.000 lt., Lietuvos Raudonasis Kryžius Pranui Mašiotui už jaunimui parašytų knygą „Ir aš mažas buvau" 1.000 lt., „Sakalas" Petrui Cvirkai už novelių rinkinį „Kasdienės istorijos" 2.000 lt. ir Katalikų Veikimo Centras Jonui Marcinkevičiui už romaną „Kražių skerdynės" 2.000 lt.

Visi premijų įteikėjai laureatus sveikino ir linkėjo jų kūrybai tolimesnio klestėjimo.

Po premijų įteikimo buvo premijuotų veikalų ištraukų skaitymas, deklamavimas. Vieni patys autoriai skaitė, kitus pavadavo poetas K. Inčiūra ir artistas Kačinskas. Taip pat skaitė savo raštų ištraukas ir svečiai latviai ir estai. Jų dalyklėliai paskaityta ir lietuvių kalba.

Koncertinę dalį atliko operos artistai E Kardelienė ir Nauragis, kurie padainavo kelias laureatų ir kitų poetų sukartas dainas.

Ne kova, bet rungtyniavimas

Klaipėdos lietuvių dienraštis „Vakarai" straipsnyje „Mūšis ar rungtynės?" pasisako, koks kovos pobūdis ir priemonės turėtų vyrauti kovoje tarp dviejų tautybių Klaipėdos krašte. *Kad tarp šių tautybių kova vyksta ir ateityje vyks, yra realus faktas,* rašo laikraštis, kurio neužliūliuos jokie gražūs žodžiai apie gerą tarpusavio sugyvenimą. Tačiau kovų esama visokių. Vienose kovose vyrauja priešingos pusės neapykanta ir siekimas kitai pusei pakenkti, o kitose—priešingos pusės džentelmeniškas respektavimas ir siekimas savo jėgomis įrodyti savo pranašumą. Pirmu atveju kova yra mūšis, antru — rungtynės. Todėl ir *Klaipėdos krašte abiejų tautybių tarpusavio kova turėtų būti ne mūšis, bet rungtynės,* kuriose būtų siekiama kultūringomis priemonėmis, be neapykantos ir užgaliojimų, įrodyti savo jėgų pranašumą. Tam tikslui pirmoje eilėje reikia stiprinti pajėgumą. Yra dar nemaža lietuviškų pajėgų išblaškytų ir nepanaudojamų, nors rungtynių konkurencijoje ir labai reikalingų. Jų surinkimas ir sujungimas turi būti artimiausias rūpestis.

Atsiųsta paminėti

Nauji Sakalo leidiniai

Stp. Zobarskas, **Brolių ieškotoja.** Stilizuota liaudies pasaka. Vienos ir 4 rių spalvų piešiniai K. Petrikaitės-Tulienės 48 psl. Visi egzemplioriai įrišti. Didelio formato. Lt 4. Sakalo leid.

Ši knyga yra ne tik literatūrinis, bet ir vertingas meninis kūrinys, nepaprastai gražiai išleistas, tikras jaunimo bibliotekos papuošalas.

Petras Cvirka. **Kupriukas muzikantas.** Pasakos mažiesiems liaudies pasakų motyvais. Iliustravo St. Žukas. 80 psl. Lt 2.50. Sakalo leid.

Šiame rinkinyje yra 9 rimuota proza parašytos pasakėlės apie lapės gudrumėlius, saulę, mėnulį ir vėją, gaidį giedorių kakarykorių, kiaulaitę karalaitę, levutę pleputę, didžiausią tinginį, kupriuką muzikantą ir kitus linksmus ir liūdnus žemės gyventojus.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59. Administracija priima nuo 9 iki 13 ir nuo 16 iki 18

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsieniui — 3 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca-Leidėjas Liudvikas Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „RUCH" Wilno, Tatarska 6. Telef. 21-83. Redaktor-Redaktorius Vincas Budrevičius.